

Јован витез Синобад најславнији припадник племена Синобад. Не може се поуздано рећи година његовог рођења, најмлађи син родоначелника племена Синобад, Петра. За своју храброст и јунаштво у борби против Турака, добио је највише почести, звања и титуле од Млетачке републике.

Према заслугама и постигнутим успјесима Јован се може равноправно поредити са истакнути и добро познатим ускоцима - Стојаном Јанковићем и Илијом Смиљанићем.

Још као младић је стицао прва борбена искуства борећи се уз свог старијег брата Митра. У "Хисторичким успоменама" од Љубомира Влацића постоји податак да је Јован као млад војник био заробљен у једном од окршаја са Турцима, и да је "неколико" година провео у ропству. Како се ослободио не постоје писани подаци али се претпоставља да је његов живот "откупљен" од стране његовог брата Митра.

Од 1684. године постоје бројни документи о борбама које је водио Јован Синобад. Те године Јован је остварио прву већу побједу над Турцима, када се истакао приликом освајања Карина и околине. Провидур Моћениго је одлуком од 1/7 1684. поклонио Јовану кућу и велики земљишни посјед. И у данашње вријеме постоје остаци поменуте куће, која је прије припадала Турском паши Диздаревићу, коју народ назива "Синобадушом".

1686. године, провидур далматински, Корнаро, кренуо је у поход на Сињ. У млетачкој војсци коју су чиниле углавном српске хајдучке чете вођене највиђенијим јунацима, Стојаном Јанковићем, Бајо Пивљанин био је и Јован Синобад са својим одредима. Провидур Корнаро је био одушевљен начином на који се борио Јован са својим војницима и на његов наговор Млетачка република је наградила Јована имањем у Новиграду.

Освајање Книна

Книн је остао последње турско упориште у Далмацији. Бранио га је јак гарнизон војске који се уздао у јаке зидине книнске тврђаве као неосвојивог упоришта. Утврде Книна су се састојале од градског бедема са палисадом уз Крку, те тврђавског бедема са источне стране и два утврђена изнад тога. У тврђави, под командом паше Мехмеда Атлагића налазило се 400 војника и неколико ага, а осим њих у книнској вароши је било још 400 ратника.

Млетачка војска под заповједништвом генералног провидура Јеролима Конрара и Срби, које су предводили Завиша Јанковић (брат Стојана Јанковића) и Јован Синобад, дошли су пред Книн 28.08.1688. Млетачка пјешадија, коњица и артиљерија стегли обруч око Книна са сјевера, истока и југа. Опсада Книна је трајала тачно 13 дана. Првог дана битке, Турци су пружали јак отпор и убили око 40 Срба, међутим пред новим притиском су попустили и повукли се иза другог заштитног зида. Пошто су извукли топове на сјеверни плато Спаса, Млеци су тукли тврђаву из непосредне близине. Након 13 дана борбе услед великих губитака, експлозије муниције и одсуства помоћи опседнутом граду која је требала стићи из Дрниша, посада се, 11.09.1688. године, предала на челу са Мехмед-пашом-Атлагићем.

Тако је након 166 година турске власти Книн ослобођен, за време опсаде Книна погинуло је 400 турских војника и 200 српских. Већина заробљених Турака послата је на галије, а заповједници пребачени су у Венецију а одатле у добро чувани затвор у Бреши. Кад су чулу за пад Книна, Турци су без борбе напустили и Врлику и Врличку тврђаву.

За заслуге у освајању Книна породица Јована Синобада богато награђена великим имањима који су припадали турским агама Челићу и Куртовићу. Један од тих посједа био је и узвишење у Книнском пољу, на коме се налазила црква Св. Ђурђа, саграђена прије турских освајања које је носило назив Челићева главица, да би временом промјенила назив у Синобадову главицу како се и данас зове.

Книнско-врличка сердарија

Као и у осталим пограничним утврђенима, млетачка власт је и у Книну одмах поставила провидура који је управљао над тврђавом и читавом његовом околином, а његова је власт трајала 2 године. Паралелно са успоставом млетачке власти организована је крајина книнског котара што је на неки начин био вид домаће самоуправе. Носитељи домаће самоуправе били су сердари и харамбаше, те функције су биле изборне, њих је бирао народ, а сердаре је формално потврђивао генерални провидур у Задру. На челу книнско-врличке сердарије, 1691. године постављен је за сердара и гувернадур Јован Синобад. Његов задатак је био дисциплиновање старосједилачког и придошлог становништва, поданика под оружјем и одржавање њихове оданости новој власти. Гувернадур, сердар и харамбаша су били извршни органи провидура који је стајао на врху пирамиде тадашњег управно-војног система. Плате су примали једино гувернадур и сердари, док су харамбаше стимулисане обављањем уносних служби.

Након освајања Книна, Јован је са својим четама наставио освајање цијеле Книнске крајине у име Млетачке републике. Једно од последњих турских упоришта било је утврђене у Звониграду, које се налазило на граници Лике и Далмације, 5 км јужно од мјеста Зрмања, и самим тим имало велики стратешки значај. Због успешно обављених задатака, одлуком млетачког провидура од 24.05.1690 године, Јован Синобад је постављен за комаданта Звониграда. На овом положају Јован се није дуго задржао, само годину дана када га је земјенио брат, капетан Филип Синобад.

Витез и сопраинтендант Книнске, Дрнишке и Врличке крајине

1691.године 20. септембра, указом провидура Молина, Јован је проглашен сердаром и заповједником Книнске сердарије. Овим указом добио је плату од 20 дуката мјесечно. Као сердар Јован је наставио да се бори против Турака, један дио борби се сводио на војничко ратовање док је други дио подразумјевао и ускочке нападе и одласке у пљачкашке походе. Послије сваког успјеха Млетачка република награђивала је Јована богатим даровима у кућама, имањима, титулама и почастима. 1.12.1691. године, провидур га награђује са 60 ораница у виноградом код Булиног моста а у книнској тврђави са кућом и стајом; 12.1.1692. Јован добија на тврђави двије зидине Турчина Курспахића, да на њима сагради куће. У јуну мјесецу исте године, провидур Јовану уступа: кућу, авлију, башту и зидине што се налазе уз његову кућу у граду, даје му допуштење да на рјеци Бутижници постави три млинска кола. 04.11.1692, као награду Јован добија и посједе и кућу у Мордином селу код цркве св. Петра, уз кулу Турчина Алемина. Имање је некад била својина Турчина Модре а Јованови преци су то исто имање обрађивали под турским великашем. 13.01.1693. године Јован од провидура добија и имање од 100 канапа земље у Зрмањи (1канап=36 ари).

У току 1695. године Турска се спрема за нови поход на далматинску границу. Главница турске војске налазила се у Ливну. Млетачка војска предвођена српским одредима на чијем челу су били сердар Јован Синобад и сопраинтендент дрнишки Завореа, упала је у току ноћи и започела борбу са у том тренутку неспремним турским четама. Тим изненадним нападом нанели су турцима велике губитке, погубљено је око 80 турских војника, заробљено преко стотину турака који су касније послати на галије, док су остали на челу са пашом кренули у бјег. У извештају провидура Далфина се наводи да су ти "млетачки одреди" том приликом запалили варош гдје је била већа количина хране, остварили велики плијен, спречили турски напад на вријеме и да због губитака који су нанешени Турцима има наде да млетачка граница неће бити даље узнемиравана. У истом извештају се наводи велика храброст Синобада и Завореа као и предлог да исти буду награђени за своја дјела. Указом провидура за исказанз храброст, дрнишки управитељ Завореа награђен је доживотном платом од 20 дуката мјесечно.

На предлог провидура далматинског Долфина, млетачки сенат је разматрао и усвојио провидуров предлог да обдари достојанством кавалијерства св. Марка Јована Синобада. Дужд је указом од 30.01.1696. године прогласио Јована Синобада за витеза и одликовао га златном колајном и медаљом вриједном 300 дуката, овластио га да као такав може носити одијело, сабљу, мамузе од злата и остале знакове са свим предностима, слободама, властима и почастима које му по звању припадају. Декрет о именовању Јована за витеза потписао је својеручно Дужд млетачки и потврдио га печатом на трајну успомену потомству.

Након овог одликовања Јован витез Синобад је наставио непрекидно доказивати новим дјелима своју оданост, храброст, врједност и способност управљања народом због чега га је млетачка република наставила награђивати све већим богаствима и све вишим частима.

16.01.1696. године, провидур Јована витеза Синобада именује за сопраинтендента Книнске Крајине, наглашавајући при том да му се морају покоравати сви староседеоци као и стари или нови досељеници.

У "Народном Календару" за 1864. годину који је објављивала Матица далматинска, на странама 38 и 39, описује се двобој Јована Синобада и аге Ибрахима Паквића. Према тим списима, двобој се одиграо на очиглед многих испод куле у Бјелају коју је бранио ага Паквић. За овај подвиг Јован је од Млетачке републике награђен новим посједима у далматинском Косову и оклопом за њега и његовог коња.

Декретом од 18.01.1714. године, провидур Емо, именује Јована витеза Синобада за пуковника и супровидента, осим Книнске, још и Дрнишке и Врличке крајине. На крају декрета се изражава нада да ће Јован оправдати повјерење које му указује Млетачка република. На упражњено мјесто сердара книнског именује се Јованов син, Јандрија Синобад.

Смрт Јована витеза Синобада

На тој функцији Јован није остао дуго. Последња борба коју је водио била је на пољу поред Гламоча 1715 године. Смрт Јована витеза Синобада историчар Љубомир Влацић описује следећим рјечима:

"Јован потукавши код Гламоча велику војску силнога босанског паше, славодобитно у пратњи двојице сердара Вукчевића и других војсковођа враћаше се у домовину за војском својом, која бијаше далеко пред њима унапријед одмакла. У планинама више Тичева у Прокосу засјела чета Турака изненада нападе на Јована. Буљубаша Мујо Ножиновић копљем зададе му смртну рану, али и Мујо погибе од руке једног од крајишника. Јована још жива коњ његов однесе међу чету његову. Послије неколико сахата издахну племенити и храбри овај јунак, раван у свему Митровићима и Смиљанићима."

Љубомир Влачић се овдје позива на пјесму Качића тако да ова верзија смрти не мора бити вјеродостојна. Можда је пјесник хтјео да овековечи име Јованово и није хтјео да прихвати да је можда страдао у директној борби. Постоји и легенда која каже да је Јован био издат од својих најближих људи, да је ухваћен у замку и да је знао и проклео оног који га је издао. И у тој легенди се спомиње да је убијен копљем испод паздуха објашњавајући се при том његов оклоп и да једноставно није било другог мјеста гдје би му се задала смртна рана. На мјесту погибије Јована витеза Синобада као обиљежје постоји споменик.

Оно што се зна јесте да се тјело Јована витеза Синобада налази у порти Цркве Св. Ђурђа на Синобадовој главици. На надгробној плочи стајао је текст:

" ОВДЈЕ У СВЕТОМ МИРУ ПОЧИВА БЛАГО ОЧЕКУЈУЋИ НАГРАДУ ЗА СВИЈЕТЛА ДЈЕЛА СЕРДАР, ПУКОВНИК И СУПРАИНТЕНДАНТ КРАЈИНЕ КНИНСКЕ, ДРНИШКЕ И ВРЛИЧКЕ ВИТЕЗ ЈОВАН СИНОБАД МУДРИ ВОЂ, ХРАБРИ ЈУНАК И БОРАЦ ЗА ВЈЕРУ И НАРОД СРПСКИ ПАЋЕНИЧКИ У СЛУЖБИ ДУЖДА МЛЕТАЧКОГА ПОГИНУЛОГ НА ГЛАМОЧКОМ ПОЉУ 1715.Г. * * * НА СЛАВАН УГЛЕД СВОЈИМ УНУЦИМА ПОСТАВИШЕ СКРОМНУ ПЛОЧУ ОВУ ЗАХВАЛНИ И ПОНОСИТИ ПОТОМЦИ 1905."

Плоча са оваквим натписом налазила се у порти цркве све до 1938. године када је црква обнављана. Том приликом је плоча замјењена и данас се налази плоча са следећим текстом:

"ЈОВАН ВИТЕЗ СИНОБАД 1647-1687 И БРАТ ЊЕГОВ МИТАР БОРЦИ ЗА ВЕРУ И ОТАЏБИНУ * * * ЗАХВАЛНИ ПОТОМЦИ 1896"

До данас није познато зашто је дошло до замјене првобитне плоче, или ако је познато о томе се ћути. Нова плоча није вјеродостојна, прије свега ради године смрти. Разни документи и декрети недвојбено показују да је Јован био заповједник Звониграда 1690. да је почаствован звањем витеза 1696. да је декретом из 1714. постављен за

сопраинтендента Книнске, Врличке и Дрнишке крајине тако да је готово сигурно да је живио и послје 1687. године која је наведена као година смрти на новој плочи. Дискутабилно је и "борац за отаџбину", неоспорно је да се борио у име Млетачке републике и да је за своја дјела награђиван, не зна се на коју се отаџбину мисли!? На "новој" плочи стоји година 1896 а плоча је постављена 1938!? Надамо се да овај гест није имао никакву лошу намјеру а на част данашњим потомцима би било да се ова грешка исправи и да се врати стара плоча ако је то икако могуће.

Смрт Јована витеза Синобада није представљала само губитак за млетачке интересе у Далмацији, већ и за његове сународнике. Његов значај за своје српске сународнике се посебно види у односима са патријархом српским Арсенијем Чарнојевићем, са којим је Јован одржавао редовно писмене везе. Колико је патријарх Арсеније држао до Јована, најбоље показује податак да ниједно писмо које је добијао из Далмације није узимао у обзир ако није било "оверено печатима манастира Крке, манастира Крупе, протојереја Лазара, витеза Завише Јанковића и витеза Јована Синобада".

ОПРЕМА

Послије погибија Јована, његови наследници су узели на чување цјелокупну његову опрему и оружје. Опрема се састојала од: панцир кошуље, кациге, оклопа. Од оружја: копље, сабља са балчаком од слоноваче, буздован, двије кубуре оковане сребром и пушка двоцјевка. Већина ових предмета и дио докумената који је припадао Јовану, нажалост, уништен је у пожару који је избио у "братској кући" 1815. године. Други део заоставштине дуго времена је чуван код Филипа Синобада, трговца из Скрадине и код Симе Синобада, трговца из Книна. Данас није познато шта се десило са тим предметима и гдје се они налазе, постоје наговештаји да се један део налази у Музеју Срба у Загребу.

О неким предметима постоје сачувани писмени описи. Панцир кошуља, имала је димензије од 62цм преко груди, 75цм око појаса и висину од 68 цм, кошуља је била од челичних жица а преко груди је била удвостручена. Тежина панцир кошуље износила је 7,7кг.

Кацига, од гвожђа, тешка 1,73кг, димензија 25цм по унутрашњој дубини, 17,5цм по попречној ширини и 31,5цм дубине са фронтинима. На кациги се налазило једно удубљење од ударца пушчаног зрна.

Референце

1. 1.^ Синобад, Милош (2000). *Плење Синобад* (на ((sr))). Београд: Српско културно друштво „Зора“ Книн-Београд. COBISS.SR-ID 160319495.

2. 2.^ Влацић, Љубомир (1907). *Хисторичке Успомене о сердарима, пуковницима и сопраинтендентима витетовима Синобадима*. Дубро
вник: Српска Дубровачка Штампарија др. М. Грацића

Литература

1. Јован Радојчић, *Срби западно од Дунава и Дрине : биографије* (3 том, стр. 563) ; Нови Сад : Прометеј (2009), ISBN 978-86-515-0317-0

2. Јован Јавор, *Иван Синобад сердар и кавалир (вitez)*, Народни календар , Задар, 2/1863, стр. 63-72;

3. Јован Јавор, Народни календар Матице далматинске за 1864, Задар стр. 36

4. Марко Јачов, *Венеција и Срби у Далмацији у XVIII веку*: Београд (1984)
Историјски институт : Просвета. COBISS.SR-ID : 36914439

5. Марко Јачов, *Срби у Млетачко-Турским ратовима у XVII веку*: Београд (1990), Свети архијерејски синод СПЦ. COBISS.SR-ID : 662799

6. Владимир Ћоровић, *Историја Срба*, Београд (1993. друго издање, стр. 451)
Београдски издавачко-графички завод, ISBN 86-13-00641-8